

Як розрахувати очікувану вартість закупівлі лікарських засобів та якими нормативно-правовими документами це регулюється

Як усім відомо, закупівлі здійснюються відповідно до принципів, викладених у статті 5 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон), один із яких — принцип максимальної економії, ефективності та пропорційності. Однією з основних передумов успішного проведення закупівлі є правильне та оптимальне її планування й насамперед правильне визначення очікуваної вартості предмета закупівлі.

Досвідчений закупівельник одразу згадає наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [від 18.02.2020 № 275](#) (далі — Наказ № 275), яким затверджена Примірня методика визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, де очікувана вартість є добутком середньоарифметичної ціни із отриманих даних та необхідної кількості товару. Усе правильно, але з ліками трохи інша історія, особливо коли вони закуповуються за бюджетні кошти.

Лікарські засоби відносять до такої групи товарів, щодо яких проводиться державне регулювання цін відповідно до постанов, наказів, інших нормативно-правових актів органів державної влади, уповноважених на здійснення державного регулювання цін у відповідній сфері.

Отже, розглянемо детальніше, як розрахувати очікувану вартість закупівлі лікарських засобів.

Нормативно-правових документів, які регулюють ціноутворення на лікарські засоби, досить багато. Розглянемо ті, які варто взяти до уваги, коли ідеться саме про розрахунок очікуваної вартості для оголошення закупівлі лікарських засобів.

1. Врахуйте Національний перелік основних лікарських засобів та наказ про затвердження Реєстру відомостей щодо граничних оптово-відпускних цін на деякі лікарські засоби

Якщо лікарський засіб, який ви плануєте закупити, присутній у [Національному переліку основних лікарських засобів, викладеному в новій редакції, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1431](#), тоді ми шукаємо його в Реєстрі відомостей щодо граничних оптово-відпускних цін № 1963 від 01.11.2022 (далі — Реєстр № 1963) ([Останній оновлений реєстр оптово-відпускних цін станом на 31.10.2022](#)).

На відміну від попереднього реєстру, новий поширюється вже на весь Національний

перелік основних лікарських засобів (далі — Нацперелік) та деякі ліки, щодо яких за результатами державної оцінки медичних технологій підготовлено висновок уповноваженого органу (далі — висновок ОМТ). Оновлений Реєстр містить 1137 позицій лікарських засобів із Нацпереліку та 10 позицій препаратів, на які видано висновки ОМТ. Тому, навіть якщо лікарського засобу немає в Нацпереліку, варто передивитись ще 10 додаткових позицій із Реєстру № 1963, щодо яких встановлено граничні оптово-відпускні ціни.

Розрахунок граничних оптово-відпускних цін на лікарські засоби, що потім відображають у Реєстрі № 1963, здійснюють відповідно до Порядку, затвердженого в [наказі МОЗ від 05.10.2022 № 1809](#), де розрахунок граничних оптово-відпускних цін на деякі лікарські засоби, що закуповуються за бюджетні кошти та підлягають референтному ціноутворенню, **здійснюють на основі даних про ціни, установлені у референтних країнах** – Республіці Польща, Словацькій Республіці, Чеській Республіці, Латвійській Республіці, Угорщині – зовнішнє референтне ціноутворення, а також здійснено внутрішнє реферування цін на ті позиції препаратів з Національного переліку, ціни на які були відсутні в референтних країнах під час проведення зовнішнього реферування цін.

Референтне ціноутворення — це встановлення середніх цін на ліки відповідно до вартості таких самих препаратів, зареєстрованих у Польщі, Словаччині, Чехії, Латвії, Угорщині з урахуванням ідентичних фармацевтичних характеристик лікарських засобів (МНН, форма випуску, дозування, кількість одиниць лікарської форми в упаковці). Таким чином ми отримуємо ціни в нашому Реєстрі граничних оптово-відпускних цін.

Якщо ж лікарського засобу немає в Нацпереліку та Реєстрі № 1963, закупівельник може використовувати Постанову № 275, взявши необхідні дані з відкритих інформаційних джерел, прайс-лістів фармацевтичних фірм або своїх попередніх закупівель. Враховуючи, що Методика є примірною, її застосування є правом замовника, але не обов'язком.

Отже, припустімо, ціну на потрібний лікарський засіб ми знайшли, і вона = X, ідемо далі.

2. Враховуємо постанову Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 № 224

Станом на дату публікації цієї статті через COVID-19 Уряд продовжив дію карантину на всій території України до 30.04.2023. А постанова КМУ [від 20.03.2020 № 224](#) була продовжена постановою від 29.11.2022 № 1340 і діє до 01.04.2023, але не пізніше останнього дня місяця, у якому завершується дія карантину.

Другий крок у формуванні очікуваної вартості на лікарський засіб — визначити, чи зазначений він у переліку лікарських засобів з [Постанови № 224](#). Від цього буде залежати, треба буде додавати 7 % ПДВ до ціни, отриманої з Реєстру граничних оптово-відпускних цін, чи не потрібно, оскільки така позиція є в Переліку № 224. Відповідно, якщо лікарський засіб є в Постанові, ціна = X, немає — $X + 7\%$.

Порада. Якщо потрібний вам лікарський засіб є в Постанові № 224 і ви не додавали 7 % ПДВ до очікуваної вартості, врахуйте, що Постанова № 224 діє до 01.04.2023. Тому замовник, наприклад, може обрахувати потребу до 01.04.2023, оскільки є ризик того, що в разі втрати чинності Постановою № 224 постачальники можуть відмовитись поставляти вам товар без ПДВ.

Інший варіант, який є менш практичним, — це все ж таки вказати потребу на рік з урахуванням 7 % ПДВ, але потім додатковими угодами кожного разу ці 7 % віднімати від суми при кожній поставці товару, так, щоб ви їх не сплатили постачальнику. Цей варіант є доволі ризиковим, тому рекомендувати використовувати його в щоденній роботі ми не можемо.

Другий крок завершили, ідемо далі.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби»

Дія постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби» (далі — Постанова № 955) поширюється на лікарські засоби, включені до Національного переліку основних лікарських засобів (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів). Цією постановою встановлено граничні надбавки:

на лікарські засоби, включені до Національного переліку основних лікарських засобів (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів), граничні постачальницько-збутові надбавки **не вище ніж 10 відсотків**, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки, виходячи із закупівельної ціни з урахуванням податків, що не перевищують такі розміри:

Закупівельна ціна, гривень	Торговельна (роздрібна) надбавка до закупівельної ціни, відсотків
До 100 (включно)	25
Більше ніж 100 до 500 (включно)	20
Більше ніж 500 до 1000 (включно)	15

Більше ніж 1000	10
-----------------	----

на лікарські засоби (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів, а також лікарських засобів, що підлягають закупівлі відповідно до договорів керованого доступу), які придбаваються повністю або частково за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, граничні постачальницько-збутові надбавки **не вище ніж 10 відсотків**, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків;

на лікарські засоби (крім препаратів інсуліну), вартість яких підлягає реімбурсації відповідно до законодавства, граничні постачальницько-збутові надбавки **в розмірі 10 відсотків**, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки в розмірі 15 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків;

на препарати інсуліну, вартість яких підлягає реімбурсації відповідно до законодавства, граничні постачальницько-збутові надбавки в розмірі 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки **в розмірі 10 відсотків**, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків.

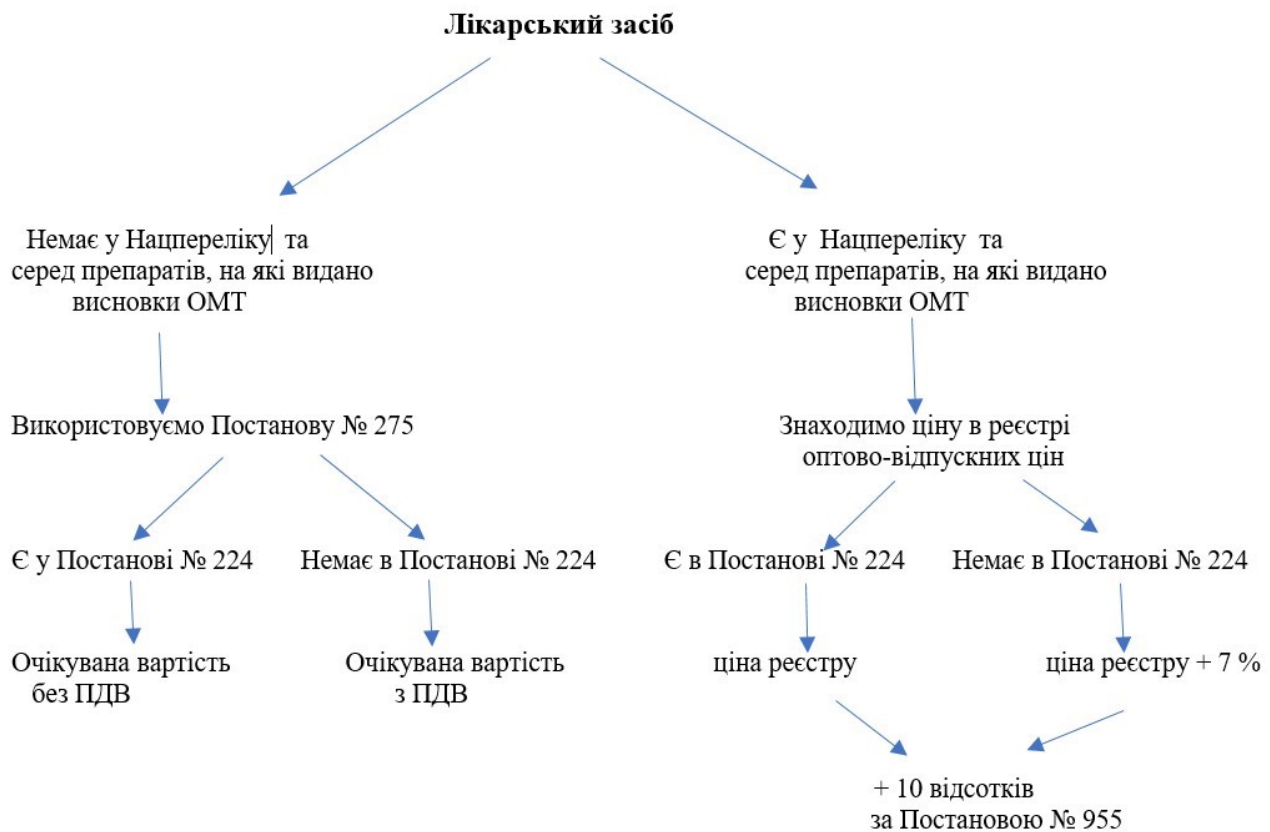
Відповідно до Постанови № 955 ми можемо додати не більше 10 % до ціни, отриманої у пункті 2 цієї статті. Відповідно, ціни становитимуть:

$X + 10 \%$

або

$(X + 7 \%) + 10 \%$.

Наведемо все вищевказане у схемі:

Як заключне слово хочу нагадати всім більш-менш досвідченим закупівельникам, що наприкінці 2022 року, мабуть, усі ви були «приємно» здивовані моніторингами ваших закупівель, де 90 % питань від аудиторських служб стосувалися використання Постанови № 710 «Про ефективне використання державних коштів», а саме обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі. Тому якщо ви візьмете до уваги матеріал із цієї статті, гадаю, вам буде що відповісти на наступний моніторинг з таких питань, але нехай краще моніторингів у всіх нас буде поменше.

Додатково нагадаємо, що на порталі RADNUK.COM.UA є електронна книга [«Дотримання Постанови № 710 в частині підготовки й оприлюднення обґрунтувань»](#), що розміщена в розділі «Книги»:

Дотримання Постанови № 710 в частині підготовки й оприлюднення обґрунтувань

👁 5986 20 Грудня 2022

19.12.2020 набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від [16.12.2020 № 1266](#) «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 № 631 і від 11 жовтня 2016 № 710», за якою головним розпорядником бюджетних коштів (розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня), суб'єктам господарювання державного сектору економіки **доручено**, а органам місцевого самоврядування, Пенсійному фонду та фондам загальнообов'язкового державного соціального страхування **рекомендовано** з метою прозорого, ефективного та раціонального використання коштів **забезпечити**:

– обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі;

– оприлюднення обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі шляхом розміщення на власному вебсайті (або на офіційному вебсайті головного розпорядника бюджетних коштів, суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління суб'єктом господарювання державного сектору економіки) протягом п'яти робочих днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурентної процедури закупівель або повідомлення про намір укласти договір про закупівлю за результатами переговорної процедури закупівель.

Зміст:

Як, кому і чи варто виконувати Постанову № 720 та які штрафи за невиконання таких заходів, читайте у публікації:

- [З 19.12.2020 Уряд посилює вимоги щодо прозорого та ефективного використання коштів](#)

Хто із замовників має виконувати Постанову № 720:

- [Оприлюднення інформації про предмет закупівлі на вебсайті: кого із замовників стосується дана вимога?](#)

Примірна схема впровадження системи дотримання вимог Постанови № 720:

- [Два варіанти організації виконання Постанови № 1266 \(оприлюднення обґрунтування\)](#)

Воєнний стан

- [Постанова № 1266: коли обґрунтування не оприлюднюємо, але зберігаємо](#)
- [Обґрунтування за Постановою № 710 та закупівлі за Постановою № 169](#)

Також можете ознайомитись із такими прикладами документів:

[Приклад обґрунтування технічних та якісних характеристик закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості ліків;](#)

[Приклад обґрунтування технічних та якісних характеристик закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості медичного виробу.](#)